

**PLA DE VOLUNTARIAT
2021-2023**

Barcelona

Juny 2021

Pla aprovat per l'Assemblea General celebrada el 14 de Juny de 2021

ÍNDIX

- 1- Missió i principals valors de l'Associació Salut i Família.**
- 2- Compromisos del Pla de Voluntariat.**
- 3- Perfil de les persones voluntàries vinculades a l'Associació Salut i Família.**
- 4- Procés de gestió del voluntariat.**
- 5- Formació de les persones voluntàries.**
- 6- Referències Legals.**
- 7- Enllaços sobre voluntariat.**

1- MISSIÓ I PRINCIPALS VALORS DE L'ASSOCIACIÓ SALUT I FAMÍLIA

1.1. MISSIÓ

L'Associació Salut i Família és una organització no governamental sense ànim de lucre amb seu social a Barcelona, fundada fa 34 anys i que té com àmbit d'actuació Catalunya i l'Estat espanyol.

La missió de l'Associació Salut i Família ve definida a les seves finalitats estatutàries que són les següents:

- Assistir a les persones d'acord amb el principi d'imparcialitat pel que fa al seu origen, raça, sexe, nacionalitat, condició social i religió en els aspectes mèdics, psicològics, interculturals, socials i, en el seu cas, jurídics en les diferents vessants relatives a la salut sexual i reproductiva com ara la planificació familiar i la interrupció voluntària de l'embaràs, així com les relacions familiars i les necessitats bàsiques de salut, suport social i assentament. Tota l'assistència i l'ajuda que es porti a terme es regirà pel principi de foment i promoció de la igualtat d'oportunitats i tracte entre dones i homes que, alhora, constitueix un dels pilars programàtics de l'entitat.
- Elaborar i executar programes i estudis dirigits a tasques preventiu-assistencials en els aspectes abans esmentats, fomentant l'elaboració de plans d'actuació i col·laboració entre tota mena de persones i organismes públics i privats.

- Fomentar l'estudi i la presa en consideració de l'àmbit de les relacions familiars en el seu sentit més ampli, abordant-les des d'una perspectiva social i individual i tenint en compte els seus aspectes assistencials, jurídics, psicològics, interculturals, socials, mèdics i preventius.
- Promoure i gestionar fons i subvencions per a la recerca científica i les tasques d'assessorament i preventiu-assistencials en les matèries assenyalades.
- Impulsar i fomentar el debat, la reflexió i la presa en consideració de les matèries assenyalades, conscienciant als sectors públic i privat de l'interès i la importància de la dedicació de fons i esforços per aquestes finalitats.
- La gestió de programes públics i privats, operatius i concrets, orientats a la reducció de la desigualtat social entre famílies de diversa composició i origen així com l'assistència als membres més vulnerables dels grups familiars com ara, els menors, les dones i les persones grans. Els programes podran abastar àmbits com l'atenció a la salut sexual, reproductiva i familiar en totes les seves vessants, l'atenció a les famílies en situacions de vulnerabilitat (especialment immigrants i minories ètniques) i/o necessitats en assumptes de salut, suport social o assentament, i es concertaran, si s'escau, amb centres, instituts, entitats i persones que actuïn en aquests temes.
- L'estudi, l'anàlisi i reflexió així com la promoció, foment i impuls de programes de treball i assistència relatius a la maternitat/paternitat, les relacions de parella i paterno-filials i de suport social bàsic mitjançant la creació de serveis específics i apropiats.

- La constitució, organització i manteniment de serveis apropiats per a la realització de les activitats esmentades i la cooperació, concertació i col·laboració amb institucions, fundacions, associacions i entitats de tot tipus que desenvolupin la seva activitat en aquestes matèries.
- De forma especial i específica, assessorar, informar i assistir a qualsevol dona a l'àmbit de les relacions familiars, les necessitats bàsiques de salut i assentament, la planificació familiar, la salut sexual i la interrupció voluntària de l'embaràs.
- Assessorar, informar i assistir en matèria d'adopció de menors, i particularment a l'àmbit de l'assistència psicològica d'aquelles persones que, en el procés d'adoptar o donar en adopció, així ho sol·licitin.
- Fomentar, promoure i gestionar programes relatius als nounats i infants i, en particular a l'àmbit del seu desenvolupament psicològic amb objecte de millorar el seu entorn.
- Estudiar i atendre les problemàtiques no emparades o deficitàries de cobertura pública als àmbits d'actuació esmentats.
- Convocar i organitzar jornades, congressos i qualsevol altre tipus de manifestacions culturals, científiques i de divulgació relatives a les finalitats, activitats i serveis anteriorment esmentats.
- Publicar i difondre estudis, treballs i investigacions que es desenvolupin en els àmbits referits.

- Promoure, en connexió amb les finalitats i competències de l'entitat, la cooperació tècnica i humanitària internacional, especialment amb aquells països no comunitaris que presenten dèficits rellevants als àmbits que són l'objecte principal d'actuació de l'entitat.
- Totes les activitats i serveis que l'Associació porta a terme en relació amb el seu objecte social es fan sense ànim de lucre i en defensa de l'interès general.

1.2. NATURALESA DEL PÚBLIC PRIORITARI

- Les famílies objecte de la finalitat de l'Associació Salut i Família són totes aquelles estructures primàries de suport a la vida que cristal·litzen en formes plurals de convivència i, per tant, inclouen entre altres:
  - a) Diversitat d'origen, raça i nacionalitat: famílies autòctones, famílies immigrants, famílies de minories ètniques, famílies transnacionals.
  - b) Diversitat de composició sexual i generacional: famílies heterosexuales, famílies monoparentals, famílies reconstituïdes, famílies homosexuals, famílies reagrupades.

1.3. PRINCIPALS VALORS

- Principi d'EQUITAT SOCIAL I DE GÈNERE que s'aplica donant prioritats als col·lectius més vulnerables i/o desfavorits de població i prioritàriament a les dones, mares i famílies i que activa apropant-les els serveis públics disponibles. Aquest principi s'incorpora de

forma transversal a tots els programes, accions, iniciatives i publicacions de l'entitat.

- Principi de respecte a la DIVERSITAT que s'aplica mitjançant la inclusió activa de dones, mares i famílies de qualsevol origen cultural, orientació sexual i capacitat funcional. Aquest principi s'activa a través d'un enfocament intercultural dels programes i serveis.
- Principi de PRO-ELECCIÓ que s'aplica respectant les decisions lliures que prenen les dones pel que fa a la interrupció/continuitat de l'embaràs i l'elecció de mètodes contraceptius. Aquest principi facilita l'accés pro-actiu a tots els serveis de salut reproductiva i de salut materno-infantil.
- Principi de SOLIDARITAT que s'aplica promovent l'exercici de la ciutadania activa, la cohesió social, la proximitat i l'intercanvi entre els/les beneficiaris/es dels programes i serveis de l'entitat i sostenint la Xarxa Solidària de Bancs del Temps.
- Principi de PROMOCIÓ DE LA SALUT que implica que tots els programes, accions, iniciatives i tasques estan orientats a optimitzar els guanys en salut de les persones i a donar suport a societats més sostenibles, incloent la pròpia entitat.

2- COMPROMISOS DEL PLA DE VOLUNTARIAT.

Els principals compromisos de l'Associació Salut i Família amb les persones voluntàries són:

- Transmetre a les persones voluntàries la missió, principis i valors de l'entitat fent-ho de forma constant i efectiva.
- Canalitzar i visibilitzar la participació de les persones voluntàries.
- Reconèixer el voluntariat com a un element transformador i d'innovació social.
- Acompanyar a les persones voluntàries des de la seva incorporació fins la seva desvinculació.
- Afavorir la fidelització i la vinculació de les persones voluntàries a l'entitat.
- Fomentar espais de trobada entre les persones voluntàries, els/les treballadors/es i els/les socis/es de l'entitat amb objecte de generar cohesió i coherència en les accions desenvolupades.
- Desenvolupar accions formatives pròpies i accés a les accions formatives externes a fi de que les persones voluntàries estiguin capacitades i actualitzades per a les seves funcions.
- Reconèixer públicament la tasca que fan les persones voluntàries i a la vegada recalcar les funcions i el valor afegit de l'acció voluntària.

3- PERFIL DE LES PERSONES VOLUNTÀRIES VINCULADES A L'ASSOCIACIÓ SALUT I FAMÍLIA.

3.1. INTRODUCCIÓ

L'Associació Salut i Família compta amb voluntaris/es propis i directes altament qualificats professionalment que dediquen una part del seu temps, les seves habilitats i les seves xarxes socials a enfortir els programes de l'entitat. En alguns casos presten serveis d'assessoria i representació institucional i en d'altres col·laboració en l'atenció directa i disseny dels Programes. Un criteri utilitzat amb èxit per l'Associació Salut i Família és la captació com a voluntaris/es de professionals socials i sanitaris amb una exitosa trajectòria que s'han jubilat anticipadament. També compta amb voluntaris/es que donen suport a les activitats familiars i comunitàries.

L'Associació Salut i Família promou la dedicació de voluntaris/es vinculats/des a la Xarxa de Bancs del Temps arreu de Catalunya i l'Estat. L'entitat és l'organització de referència a Catalunya i Espanya d'aquest model de voluntariat basat en la reciprocitat i l'intercanvi. Aquests/es voluntaris/es col·laboren en les activitats promogudes pels propis Bancs del Temps i alhora en les activitats/sortides multiculturals per a persones de tots els orígens organitzades per l'Associació Salut i Família en el marc del Programa "Multicultura".

3.2. VOLUNTARIS/ES AMB VINCULACIÓ DIRECTA AMB L'ASSOCIACIÓ SALUT I FAMÍLIA

Els/les voluntaris/es propis de l'entitat són actualment **25 persones** professionals altament qualificats dels quals **9 persones** realitzen tasques continuades de representació en els següents organismes i institucions de Catalunya:

- Consell Nacional de Dones de Catalunya.
- Consell Municipal de les Dones.
- Observatori Català de la Família.
- Entitats Catalanes d'Acció Social. Comissió de Famílies.
- Societat Catalana de Mediació i Gestió de Conflictes en l'Àmbit de la Salut.
- Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva.
- Consell Assessor per a la Reforma Horària de la Generalitat de Catalunya.
- Consell Consultiu de Pacients. Departament de Salut.
- Xarxa Catalana de Centres Promotors de la Salut, connectada a la Xarxa Internacional d'Hospitals Promotors de la Salut.
- Xarxa d'Entitats Socials d'Assessorament Jurídic en Estrangeria (XESAJE) de l'Ajuntament de Barcelona.

Comptem amb **145 amics/gues** de l'Associació Salut i Família que realitzen tasques de difusió de tots els Programes i de suport al Programa *Multicultura*.

Dels/les voluntaris/es propis de l'entitat **4 persones** col·laboren de forma regular i altres de forma excepcional realitzant tasques de representació en els següents organismes i institucions de l'Estat espanyol i Europa:

- Unión de Asociaciones Familiares de España (UNAF).
- Confederación Europea de Organizaciones de Familias (COFACE).
- Plataforma para la Cooperación Internacional para Inmigrantes Indocumentados (PICUM).

Dels/les voluntaris/es propis de l'entitat **6 persones** professionals col·laboren de forma regular contribuint al disseny, la valoració i el suport a l'atenció directa en els següents programes:

- Programa *Brúixola*.
- Programa *Atenció a la Maternitat a Risc*.
- Programa *Grups de Suport i Orientació a la Maternitat a Dones de Tots els Orígens*.
- Programa *Maternitats Vulnerables*.
- Programa *IMPULS: Integració i Empleabilitat per a Mares Vulnerables d'Origen Immigrant en situació d'irregularitat administrativa*.
- Programa *MINUT ZERO. Suport, Orientació i Atenció Temprana a Famílies Vulnerables amb Menors*.

Totes aquestes persones voluntàries estan cobertes per la pòlissa d'accidents i responsabilitat civil subscripta per l'Associació Salut i Família.

3.3. PERSONES VOLUNTÀRIES VINCULADES A LA XARXA SOLIDÀRIA DE BANCS DEL TEMPS DE L'ASSOCIACIÓ SALUT I FAMÍLIA

Aquests/es voluntaris/es són a data 1 de Gener de 2021, **181 persones** que col·laboren activament gestionant les secretaries dels Bancs del Temps a les següents Comunitats Autònomes:

- Andalusia: 30 voluntaris/es.
- Aragon: 2 voluntaris/es.
- Castilla i Lleó: 8 voluntaris/es.
- Catalunya: 115 voluntaris/es.
- Galicia: 2 voluntaris/es.
- Navarra: 3 voluntari/a.
- Madrid: 11 voluntaris/es.
- Múrcia: 1 voluntària.
- País Basc: 6 voluntaris/es.
- València: 3 voluntaris/es

Aquestes persones voluntàries estan cobertes, si s'escau, per les pòlisses d'accidents i responsabilitat civil de les organitzacions promotores a cada localitat del seu propi Banc del Temps.

4- PROCÉS DE GESTIÓ DEL VOLUNTARIAT.

El cicle complet del procés de gestió del voluntariat inclou bàsicament: la captació, l'acollida, la incorporació, la participació, el desenvolupament de l'acció voluntària, la formació i el protocol de desvinculació.

La captació, l'acollida i la incorporació són moments claus del cicle del voluntariat i cal que incloguin les següents accions:

- a) Una informació prèvia sobre la missió, els principis, els valors i els programes de l'entitat on es poden encabir diversos tipus d'accions de voluntariat.
- b) Una entrevista personal amb la persona de referència a l'entitat.
- c) Una orientació personalitzada amb objecte d'ajustar el perfil de la persona voluntària a les accions que vol i pot desenvolupar.
- d) Una reafirmació per part de la persona voluntària de que la seva decisió és lliure i reflexionada i coneix l'existència de les lleis que regulen l'acció voluntària.
- e) Una formalització de la incorporació de la persona voluntària mitjançant un acord de col·laboració que recull els compromisos per ambdues parts, el coneixement de que se li dona d'alta en la corresponent assegurança d'accidents i responsabilitat civil, l'oferta de rescabament de despeses i l'autorització per l'arxiu de les seves dades personals que seran tractades de forma confidencial d'acord amb la legislació vigent.

Els canals de participació, el desenvolupament de l'acció voluntària, la formació i el protocol de desvinculació estan previstos i són els següents:

- a) La participació s'estableix a través de tres modalitats principals com ara la participació pròpiament en l'acció voluntària, la participació mitjançant intercanvi d'experiències i activitats d'oci i socialització i la participació institucional. Per a cada modalitat de participació, la iniciativa i la conformitat de la persona voluntària són elements imprescindibles. Així mateix les persones voluntàries col·laboren activament fent divulgació de les iniciatives i programes de l'entitat a través de les xarxes socials.
- b) Totes les persones voluntàries tenen accés gratuït als serveis i les activitats formatives pròpies de l'entitat així com a una àmplia oferta formativa per a persones voluntàries que recull el Pla de formació de l'associacionisme i el voluntariat de Catalunya.
- c) Totes les persones voluntàries rebran una certificació sobre la seva acció voluntària i, en cas de desvinculació, es facilitarà una sortida digna on s'activaran accions de reconeixement i agraïment de la seva aportació a la missió i les activitats de l'entitat.

5- FORMACIÓ DE LES PERSONES VOLUNTÀRIES

La formació és un dret i un deure de les persones voluntàries i de l'entitat on desenvolupen la seva tasca, doncs, té una funció cabdal de reconeixement i suport al voluntariat i alhora és una acció que es pot acreditar.

Des del punt de vista de l'aprenentatge, la formació contribueix a incentivar i motivar les persones voluntàries i alhora fa que el voluntariat sigui més competent, compromès i de més qualitat.

El sistema principal i permanent de formació de les persones voluntàries de l'Associació Salut i Família està estretament vinculat a la Xarxa Solidària de Bancs del Temps que té a la seva disposició Tallers de Formació de primer nivell adreçats a les persones voluntàries recents de les Secretaries dels Bancs del Temps i Tallers de Formació de segon nivell adreçats a voluntaris/es amb experiència per tal de millorar les seves habilitats de treball en equip, animació comunitària i ús efectiu de les tecnologies i les xarxes socials. També es promouen Jornades d'Intercanvi de Bones Pràctiques que aconsegueixen una important funció de fomentar la cohesió, l'intercooperació i l'escalabilitat dels Bancs del Temps.

Durant els anys 2019 – 2020 (període corresponent a l'anterior Pla de Voluntariat 2019-2020) s'han celebrat 10 *Tallers de Formació* i 3 Jornades als que varen assistir presencialment un total de 300 *voluntaris/es* i una audiència virtual de 4.754 *persones*. Al llarg del període 2021-2023 es preveu mantenir i reforçar les iniciatives de formació a favor d'un voluntariat inspirat en els valors i la pràctica de la reciprocitat i l'intercanvi a les seves comunitats d'arrelament.

Durant el període 2021-2023 de vigència d'aquest Pla de Voluntariat, tots els perfils de persones voluntàries de l'Associació Salut i Família tant el voluntariat amb vinculació directa com el voluntariat vinculat a la Xarxa Solidària de Bancs del Temps tindran accés gratuït a les següents línies de formació ajustades a la seva disponibilitat de temps:

- Accés gratuït a formació tècnica, especialment focalitzada en la millora i l'actualització de les competències digitals i del màrqueting digital.
- Accés gratuït a formació en gestió i participació democràtica, especialment focalitzada en els reptes de gestió i innovació comunitària que cal afrontar des dels Bancs del Temps i les Economies Socials i Solidàries.
- Accés gratuït a formació en el valor i la socialització de les cures i de les fites ambientals i socials que comporta l'Agenda 2030.
- Accés a l'oferta formativa gratuïta del Pla de formació de l'associacionisme i el voluntariat de Catalunya.

6- REFERÈNCIES LEGALS

- ☞ Estatutos de l'Associació Salut i Família, artículo 9- Colaboradores/as voluntarios/as, 2021.
- ☞ Llei de voluntariat i associacionisme de Catalunya núm. 25/2015 de 30 de Juliol.
- ☞ Ley 45/2015 de voluntariado (BOE-A-2015-11072), artículo 10- Derechos de las personas voluntarias.
- ☞ Ley 45/2015 de voluntariado (BOE-A-2015-11072), artículo 11- Deberes de las personas voluntarias.
- ☞ Carta Europea para los voluntarios.
- ☞ Recomendación núm. 85 del Comité de Ministros de los Estados Miembros de la UE sobre el Trabajo Voluntario en actividades de bienestar social de 21 de junio de 1985.
- ☞ Resoluciones del Parlamento Europeo de 10 de Diciembre, de 2013, sobre el voluntariado y las actividades de voluntariado.
- ☞ Resolución 40/2012 de 19 de febrero de 1986 adoptada por la Asamblea General de Naciones Unidas.
- ☞ Declaración Universal sobre voluntariado emitida por el Congreso Mundial LIVE90 celebrado en Paris en septiembre de 1990.

7- ENLLAÇOS SOBRE VOLUNTARIAT

- Aguilar, Marina (2014); Com millorar la gestió del voluntariat; Fundació Pere Tarrés. <https://xarxanet.org/projectes/recursos/com-millorar-la-gestio-del-voluntariat>
- Pla de Formació de l'associacionisme i el voluntariat de Catalunya (PFAVC). <https://voluntariat.gencat.cat/persones-voluntaries/format-com-a-voluntari/pla-de-formacio-associacionisme-voluntariat/>
- Catàleg de cursos. <https://voluntariat.gencat.cat/recursos-i-serveis/escoles-de-formacio/cataleg-de-cursos/>
- Escoles de formació. <https://voluntariat.gencat.cat/recursos-i-serveis/escoles-de-formacio/>